

Učiteljske zbornice.

Ze na sebi ožjega sosveta poverjenstva UJU Ljubljana dne 10. jan. t. l. sem se v svojem osebnem prepričanju izrekel za potrebo učiteljskih zbornic. Dne 13. jan. t. l. pa je izšel v »Jutru« št. 9 članek o delavskih zbornicah, njih namenu in pomenu, ki se da docela prilagoditi učiteljskim in šolskim razmeram. Zato naj ga v naslednjem reproduciram:

»Zakon o zaščiti delavcev (za nas novi šolski zakon) vsebuje kot najvažnejše določilo ustanovitve posebnih delavskih zbornic, ki naj stopijo v isto vrsto z zbornicami ostalih stanov. Zbornice so nadomestilo za manjkajoče gospodarske skupščine, v katerih naj bi se obravnavala naša gospodarska in socialna vprašanja po vidikih splošne gospodarske in socialne povzdige stanov in slojev našega naroda. Ker gospodarskih skupščin ni in se morajo radi tega naši gospodarski in socialni problemi obravnavati v splošni narodni skupščini, je zelo naravno, da se mnogokrat vsa ta vprašanja ne obravnavajo po gospodarskih in socialnih potrebah prizadetih slojev, ampak po političnih interesih. In tako pride, da nereče zahteva zlasti delavcev in nameščencev (učiteljev! op. pis.) ne pridejo v naši narodni skupščini v razpravo, ali na, da se razpravlja o njih površno, brez poznanja stvari in da so radi tega v pravno in socialno zaščito izdani zakoni ali slabi ali pa jih sploh ni. Ta velik nedostatek v naši zakonodaji naj nadomesti poleg drugih zbornic tudi Delavska zbornica. Ta zbornica (za nas učiteljska, op. pis.) je po zakonitih določilih poklicana, da s svojimi predlogi in nasveti na eni strani sodeluje in podpira državno delavsko (učiteljsko, op. pis.) zakonodajo, na drugi strani pa, da nadzira izvajanje raznih zakonov, da skrbi za kulturno povzdigo delavstva (učiteljstva) in da resno premišlja o vseh pojavih delavskega (učiteljskega) življenja in da po strogo znanstvenih in objektivnih uspehih svojih raziskovanj usmerja svoje delo le v korist delavskega (učiteljskega) razreda brez

oziroma na politično pripadnost posameznih delavcev (učiteljev).

Zbornice drugih stanov so nepolitične, strogo stanovske in strokovne zastopnice svojih članov. Pri svojem delovanju se izogibajo vseh političnih izpadov in z vsemi sredstvi delajo na to, da je njih glas v vseh razmerah in v vseh političnih prilikah upoštevan in čislán in ne — preziran.

Mi pa se zavedamo, da mora iz delavske (učiteljske) zbornice politika izginiti in da mora zbornica postati najvišja zaščitnica vsega našega trpečega delavstva (učiteljstva), ki bo zmožna priboriti si ugled in spoštovanje in da jo bo upoštevala vsaka vlada, na najbo ta v rokah te ali druge stranke. Mi nočemo zaostati za drugimi zbornicami, ker hočemo, da ima delavstvo (učiteljstvo) na našo zakonodajo isti vpliv, kakor drugi stanovi. Vemo, da bo naše delavstvo (učiteljstvo) o vsem tem mirno premislilo in odločilo tako, da ohrani vsaj svoj strokovni vpliv in to vedno in povsod.

Ni namen tega članka razmotrivati o sestavi take učiteljske zbornice, ki bi imela n. pr. štiri oddelke: 1. za visoko šolstvo (univerze, akademije, tehnike, konservatorij itd.), 2. srednje šolstvo (gimnazije in realne vseh tipov, učiteljska itd.), 3. vse strokovne šole (trgovske, obrtne, navtične itd.), 4. višja (sedaj »meščanska«) in nižja osnovna šola. Hočem veliko več s tem kratkimi besedami opozoriti na način, kako bi se izognili najlažje in najsigurneje vse škodljivim vplivom dnevne politike na razvoj šolstva in učiteljskega stanu.

Šiljanec Ludovik.

Zopet za duhovno organizacijo učiteljstva.

Iz potrebe ker smo videli, da se za nadaljino učiteljsko izobrazbo ne moremo zanašati na javno prosvetno upravo, ko v njej ni bilo videti smotrene iniciativnosti in načrta, po katerem bi postavila šolstvo in narodno-vzgojno delo na tako podlago, da bi šola mogla v sebi in izven sebe vršiti svojo nalogo odgovarjajoče duhu časa in njegovim potrebam — iz te potrebe se je pred tremi leti oglašil v »Popotniku« klic po organizirani samovzgoji in samoizobrazbi slovenskega učiteljstva.

Takrat je izšel tudi načrt organizacije takega delovanja: v njem je bilo povedano, da ni namen te organizacije ukleniti omejeno delo v kako šablono; načrt je hotel dati le smernice, trdnejšo in stalnejšo obliko pa naj bi dalo delovanje samo. Zato smo postavili tezo delovnega združništva: mislili smo na skupno proučevanje istih vprašanj od strani zainteresirancev zanje, hoteli tako prebiti kak tesen okvir posameznih

pedagoških krožkov, čeprav stopati skrajno dalje s skromnimi sredstvi, vsekakor se približevati poglobljenemu in vedno bolj izkristaliziranemu smotru.

Tak je bil naš načrt pred tremi leti. Kakor posnemamo iz poročil, ki jih objavlja »Uč. Tov.« v prilogi »Prosveta«, so se pri okrajnih učiteljskih društvih res formirali pedagoško-prosvetni odseki, kjer je delovanje bilo ali manj živo, pač po kvaliteti in individualnosti članstva. Iz poročil pa vidimo in izsledimo lahko, da je baš radi te individualnosti in kvalitete članstva delovanje teh odsekov čisto docela sporačeno; posameznik se bavi z lastno samoizobrazbo, od te daje članstvu tisto, kar zanima njega najbolj, v kar je prodrl sam, individualno; pogosto brez oziroma na skupno mišljenje ali skupne potrebe. Da to ni delovno združništvo, da ni podelitev dela, kakor je bila zamišljena, je jasno. Kakor je jasno, da ta sporadičnost in pogosto pomanjkanje najmanjšega stika

celo med delavci na istem doprišču ne more dati one smotrenosti in še manj one poglobitve, ki jo od organiziranega dela moramo zahtevati. In organizirano delo z vsemi njegovimi dobrnami za vse in s smotrenostjo za delo samo smo zamišljali.

Danes po treh letih vidimo, da razmere še ničnejše terajo od nas organiziranega dela za učiteljsko samoizobrazbo, zato ponavljamo klic po duhovni izobrazbi učiteljstva. In sicer tako, da opozorimo na omenjeno sporadičnost, izoliranost, obenem pa dokažemo pot, ki nas vodi od teh pogrškov k potrebnemu, smotrenemu, nepretrganemu delu in k potrebni skupnosti.

Kakor je zamislek in načrt (isti kot pred tremi leti, tako je lista tudi pot; treba na ie, da jo nastopimo.

Takrat pred tremi leti smo otvorili v »Popotniku« posebno rubriko, ki smo jo nazvali »Duhovna organizacija učiteljstva«. Namen te rubrike je bil: 1. da spoznavamo vse organizirano tozadevno delovanje slovenskega, učiteljstva; 2. da na podlagi teh spoznav uravnamo to delovanje ter mu dajemo potrebne pravice. Za spoznavanje dela naj bi se tu ne priobčevala gola poročila o organiziranih odsekih, ne naštevania predavanj,

ne kar izvlečki iz njih — poročila o delu in sistemu naj bi bila to za medsebojno spoznavanje in iskanje, za izpodbudo in skupno utiranje poti v organizaciji učiteljske samovzgoje in samoizobrazbe; navodila, nasveti — praktični in teoretični; in vse, vse, kar misli posameznik in je posameznik preizkusil, da je potrebno.

Tako smo mislili tedaj, da bo tega blaga naravnost deževalo v uredništvo; a — prišlo je dvoje poročil, ostale je beležila »Prosveta«, ki se seveda po svojem namenu ni mogla spuščati v vse to, kar smo rekli, da bi bilo potrebno. To bi moralo ostati prihranjeno »Popotniku«, napram temu pa je vzlic prošnjam v »Uč. Tov.« in vzlic osebnim prošnjam — vse molčalo... Znašli da naslovi niso bili pravi...

Vse te javne in privatne klče danes ponavljam in to do vsakogar, ki je do bre volje za to delovanje. V katerem pravcu naj gre, sem povedal — želel bi le, da bi »Popotnik« moral obdržati stalno rubriko »Duhovna izobrazba učiteljstva« polno najboljšega in to skoro. Zakaj rubrika še danes ni zaprta, čeprav se je dve leti tako zdelo.

P. Flerè.

Pravice poročenih učiteljic.

Francoska. Učiteljice na Francoskem imajo iste pravice kot učitelji. Prejemki so jim enaki z istimi ugodnostmi pred in po poroki. Če se učiteljica poroči, ostane še nadalje v državni službi, izvzemši, če se poroči z inozemcem, kar ima za posledico, da izgubi francosko državljanstvo ter mora kot nefrancozinja zapustiti šolo. Kakor vse kaže, bo tudi ta izjema črtana, tako da bosta učitelj in učiteljica imela enake pravice in enake dolžnosti.

Nemčija. Pred revolucijo leta 1918. je bila poročena učiteljica izključena iz urada. Le one, ki so imele zaslonbo v višjih krogih, so bile tako srečne, da so lahko učiteljemale. Po preobratu se je učiteljica lahko poročila, ne da bi s tem izgubila pravico do službe. Sedaj se na dosledno vsaka poročena učiteljica odстранjuje iz službe.

Avstrija. V Avstriji je cel konglomerat. Dočim na Dunaju lahko ostajajo v službi poročene učiteljice, je uveden na Tirolskem in Gornje Avstrijskem za iste celibat. Drugod na nastajajo težave. L. 1923. bi se moral celibat učiteljic razširiti tudi na Dunaj. Da ni prišlo do tega, se imajo učiteljice zahvaliti energičnim protestom in velikim zborom Dunajčanov.

RADOSLAV KNAFLIČ:

Proglas-Deklaracija.

(Dalje.)

Člen VI. Odkod in kje si naj pridobimo svojo politično zrelost, ko ta člen naglašja, če pa nas hoče člen II. razpolitičiti? Samostalni unifikacija je izpeljan iz lat. glagola »unificare« = ujediniti ali spoiliti se v jedno istost, pomeni torej po naše ujedinenje združenje ali spajanje v jedno celoto. Proglas priznava dvojno,

popolno in nepopolno politično in duhovno spajanje, združenje ali ujedinenje stanu. Stremljenje za popolno spoilitvijo smatra smešnim (absurdnim) in žaljivim, zato ga naj zavračamo. Tu se čita med vrstami, da nam nepopolnega ni treba zavračati. Dolgo sem si trl glavo kaj hoče proglas s svojo popolno politično

nimi srci, ko te neso v krsti mrtvo nevesto tuzajočemu soprogu na dom v šolo.

Zvonovi molčijo. Kupa tvojeja trpljenja je izpraznjena. V Vojni vasi pa pretresa mozeg tolažilna nagrobica: »Greje prah — ljubezni žar.«

Počivaj v miru blaga, zlata duša!

Petrovska.

† Anton Javoršek.

Dne 9. aprila t. l. smo sprejeli zopet enega kronskih upokojenecov na zadnji poti tja gori na Ljubljansko polje. To pot si je izbrala bela žena smrt Antona Javorška, nadučitelja v pok. v starosti 75 let. Njegovega pogreba so se udeležili poleg številnega drugega občinstva vsi ljubljanski tovariši-upokojenci, nekaj tudi z dežele, večje pa so mi zapeli v slovo dve žalostinki. Pokoini Javoršek je bil po rodu prava krepka gorenjska korenina tam iz Črnege grabna, a rojen pod zvezdo nesreč in nadlog. V svojih mladih letih se je vseh križev in težav krepko branil in otrešal, a na stara leta

ga je škandalozna kronska mizerija popolnoma potrla in položila tudi v prezgodnji grob.

Leta 1869. je nastopil prvo službo na Raki, potem pa je služboval na Kočevski Planini, v Črnomlju, Mirni peči, Mengšu, Šiški do prisilne upokojitve. Ker pa ni maral čvrst in zdrav pohajkovati, je prevezel v gluhonemnici mesto prefekta. Pozneje mu je bilo odkazano učiteljsko mesto v daljnem Prekmurju, tik ogrske meje, katerega mesta pa radi oddaljenosti in ondodnih žalostnih razmer ni sprejel; ustanovil pa je na Auerbergovih žagah za delavske otroke v Jelendolu onstran Dolenje vasi pri Ribnici enorazrednico. Tukaj je prav zadovoljno živel, dokler ga tudi odtod ni pogel nesrečni požar na žagah nazaj v Ljubljano na stradež in pomanjkanje. Rad bi bil dobil tudi tu kak postranski zaslužek in vsaj deloma primerno stanovanje, a tudi to se mu ni posrečilo. Tako je ta blaga duša okušal resničnost znanega reka, da ko so bogovi črtili, so ga za učitelja izvolili. Tako plačilo uživamo vsi stari zavrženi upokojenci zadnja leta življenja za trud in delo, katerega smo žrtvovali v blagor naroda in domovine!!

—k.

LISTEK.

† Herma Lukežič Vyzourekova.

Velika sredi. Povsod prebujajoča se pomlad. Oživljena priroda prosto diha osvežujoči zrak. Nemirni vetrič zdaj pa zdaj zmaie šibko stebelce. Oko mi zastane na bradi pod šolskim oknom. Trta se solzi. Zvoki milo donečega zvona me predramijo iz globokega premišljevanja. Temne slutnje ovijajo moje misli in slika pred očmi žalostno resnico — Ona je preminula. Treščoča se solza kane s trte, solnce posije izza lahkega oblaka in senca kolov se črta po steni.

Herma, tu je bil tvoj kotiček o prijateljskih obiskih. Nešetokrat si tu intinno kramliala, tvoje misli so se vedno vračale v solnčno Gorico, pogledi pa so hiteli proti prijaznemu Črnomlju.

Usoda ti je bila kruta. Zgodnja izguba dobrega očeta ti je naložila na šibke rame težko breme, skrb za ostarelo ljubljeno mamo in študije treh mlajših sestic. Službovala si v zapuščenem tolminskem hribu, bežala v grozni vojni, izgubila zdravje. Ostal ti je le globok razum. Tiha, otožna, resna in do-

bra z vsemi si bila vedno. Vzorna vzgojiteljica in vestna uradnica v sreski prosvetni pisarni si bila tovariško uslužna in neumorno delavna ter zato spolno priljubljena.

Voščili sva si srečno novo leto 1926, katero bi urušnilo tvoje upe in želje. Drugega januarja si že ležala v ljubljanski deželni bolnici, pozneje v sanatoriju in doma. Na cvetno nedeljo si pretrgala in komaj slišno omenjala svojo nepopisno srečo in trdno pričakovanje lepše bodočnosti. Tvoja koščena, mrzla roka me je oklenila in mlo proseče si šepetala: »Pobožaj me malo, dai mi malo zdravja, obriši mi solzo! Pridi prav gotovo še ta teden!«

Z Bogom, draga Herma Vyzourekova!

Na mrtvaškem odru leži v beli obleki nevesta Herma Lukežičeva, soproga sreskega šolskega nadzornika v Črnomlju. Na čelu mirtin venec in pačolan ves posut z belimi tulpami. Sveče trepečejo in obsevalo blažen smehljaj, nepopisne sreče. Izginila je vsa otožnost. Pri odru stoje globoko notrti vsi oni, ki so te neskončno ljubili. Z zelene rožmarinove vejice rošio blagoslovljene kaplje, solze si otira množica tovarišev in znancev. Tvoj duh pa nevidno plava nad žalost-

in duhovno »unifikacijo« stanju povedati, mislim, da zadnem pravo, če rečem: Proglas nam ne dovoljuje, da bi se ves naš stan politično in duševno popolnoma ujedini, združili oziroma se spojili v eno samo mišljenje, t. i. zraven naše organizacije UJU se lahko in morajo obstojati druge organizacije, ki naj ne bodo z nami združene, ujedine, oziroma spojene. Nesrečna raba tukaj ustvarja tudi tu zmedo in veliko protislovje s členom III.

Povrnimo se tudi v rabi jezikovnega sloga k svoji jugoslovnski narodnosti, potem se bomo prav razumeli!

Člen X. ne pove, komu je neposredno (direktno) sodelovanje organizacije pri nameščanju kvarno. V slovniškem oziru manika tu dopolnilo v 3. sklonu ali šolstvu ali narodu in državi ali posameznikom. Vsem ne more biti hkrati kvarno. Neposredno sodelovanje pri nameščanju pristojna sedaj nadzornikom, komisiji, prosvetni oblasti in prosvetnemu ministrstvu. Organizacija doslej sploh ni imela nobenega neposrednega (direktnega) sodelovanja, temveč morebiti samo posrednega (indirektnega). To posredno sodelovanje pa bi bilo utemeljeno. Ono bi namreč izpopolnjevalo poročilo o prosilčevi osebnosti tudi v sme-

ri njegove duševne stanovske zavednosti (ali je organizovan ali ne) ali bode šolstvu, narodu itd. na zaprosenem novem mestu koristil več, ker je organizovan, ali manj, ker hodi svoja posebna (separativna) mesta, ali je doma v postojankah (ekspoziturah) protiučiteljske ali protišolske strankarske politike ali pa v šoli sami itd., itd.

Ako bi naj organizacija docela opustila svojo neposredno sodelovanje pri nameščanju, si bodo začele to sodelovanje lastiti politične stranke, s čim nas bodo te potegnile v šolski upravi v svoje območje. Iz tega stališča je vsebina X. člena šoli in učitelstvu naravnost škodljiva. Priznati pa se mora, da je to sodelovanje res kvarno, toda le onim posameznim prosilcem, ki bi se radi izven organizacije dokopali do »boljših mest«. Ti so navadno omejenega stanovskega in manjšega narodnostnega političnega obzora, ki jih morebiti ni slovanski Balkan, temveč romanski Apeninski polotok višek njihovega duševnega stremjenja. Kvarno bi bilo tudi onim, ki ne vidijo ne slovanskega Balkana ne romanskih Apenin, temveč samo božanstvo svojega želodeca

(Dalje prih.)

MIRKO VAUDA:

Proučimo vprašanja podeželskega šolstva in učiteljstva.

(Dalje.)

Gospodarsko in kulturno življenje ter narodna izobrazba v mestih zasleduje vsekakor približno iste glavne smotre kakor v podeželskih krajih. Velika pa je razlika med mestnim in podeželskim ljudstvom, to pa z ozirom na poklicno delo, mišljenje, razne odvisnosti od razmer in sprejemanje vplivov bližnje in daljne okolice. Ne gre torej, utesniti mesto in podeželje ne v gospodarskem, ne v socialnem in ne v kulturnem pogledu pod eno kapo, pod eno šablono.

A nekaj se je šabloniziralo in se kolikor toliko šablonizira danes še dalje in t. i. šolstvo. Mestno in podeželsko šolstvo morata biti eno in isto, ker žal tako hoče duhovni materializem, ki ljubi otroka in ker tako predpisuje v šablono rojeni in okosteneli birokratizem. Jako značilno opisuje šablono v šolstvu Avg. Baurard v svoji knjigi »Die Erneuerung der Landeshule«, kjer navaia besede svojega učiteljskega profesorja, ki je svojim z občudovanjem in strahom poslušajočim kandidatom ponosno in svečano izjavil, da je avstrijsko šolstvo (v prejšnji dobi!) tako izvrstno urejeno.

Ekskurzija UJU v Češkoslovaško.

Poziv!

Vse gg. tovarišice in tovariše, ki se nameravajo udeležiti ekskurzije UJU v Češkoslovaško pozivamo, naj se prijavijo najkasneje do torka 27. aprila t. l., da se jim pošlje »Izjavo« v lastnoročen podpis.

Oni, ki so »Izjavo« že prejeli, naj isto nemudoma vrnejo lastnoročno podpisano na »Poverjeništvu UJU v Ljubljani«, da se pošlje natančen seznam vseh udeležencev na poverjeništvu Zagreb v svrhu sestave celotnega seznama.

Ker je prilika tako ugodna, kakor ne bo zlepa, pozivamo vse tovariše in tovarišice, da izrabijo to priliko. Število je omejeno na največ 30 iz našega poverjeništvu in je le še nekaj mest nezasedenih.

Pov. UJU — Ljubljana.

Ferijalno združenje jugoslovnskega učiteljstva F. U. J. U.

Poziv in vabilo!

Pripravljali odbor »F. U. J. U.« vabi jugoslovnsko učiteljstvo na ustanovni občni zbor »F. U. J. U.«, ki se vrši na binkoštno nedeljo 23. maja v Slavonskem Brodu ob 16. uri v tamošnji šoli.

Pred ustanovnim občnim zborom se zbiramo v kavarni »Centrala«!

S tem vabilom se obračamo do vsega učiteljstva širom naše države, da se ustanovnega občnega zbora udeleže v največjem številu tov. (ice) iz vseh pokrajin naše države; v prvi vrsti pričakujemo polnoštevilne udeležbe iz krajev v bližini Broda!

da naučijo minister lahko o vsaki, tudi najmanjši vaški šoli ob vsaki učni uri izjavi, kateri predmet in katera učna snov se ravno sedaj ondi obravnava.

Doslej se ni delalo prav nič ali le prav malo razlik med mestno in podeželsko šolo. Ves zunanji in notranji ustroj osnovne šole je narekovala mestna šola, k vsem šolskim vprašanjem je po večini dajala svoje odločilno mnenje mesto s svojimi ondi delujočimi, šolskega proučujočimi organizacijami in s svojimi ondi poslujočimi, šolskimi oblastmi. Zanimanje podeželja za svoja lastna šolska vprašanja je bilo doslej vse premalo in še ti maloštevilni glasovi niso bili pri končnih odločitvah niti blizu primerno upoštevani. Tako je tradicija podeželske šole vsa leta sem in posledica vsega tega je, da je podeželska šola je kopija mestne šole.

Živimo v dobi, ko se v vseh državah poraja smisel, zanimanje in požrtvovalno delovanje za preosnovo vsega šolstva v smislu delovne, produktivne šole.

(Dalje prih.)

Po zborovanju je projektiran izlet v okolico Broda in kulturni program!

Za ugotovitev števila prosimo priglase na naslov tov. Mrovljeta, da ukrenemo vse radi prenočišč in program!

Dnevni red bo naknadno objavljen!

Do svidenja in s ferijalno-jugoslovnskim pozdravom!

Za pripravljali odbor »F. U. J. U.«:

Slavko Mrovlje s. r.,
učit. mešč. šole. Ribnica, Dol. Slovenija.
Dušan Jelkić s. r.,
mešč. š. učitelj, Stari Bečei.
Ružan Marasović s. r.,
učitelj, Split.

Za našo pedagoško knjižnico.

Mislim, da je najbolje objavljati knjige, ki manikajo knjižnici, polagoma in ne vsega naenkrat; zato bodem stalno spodbujal tovariše in tovarišice, da se naj spominjajo naše centralne knjižnice. Do sedaj se je prijavil en tovariš, ki je obljubil precejšnje število knjig. Prispevajte knjige, da izpopolnimo vsaj najvažnejša dela.

»Vrtec« manika I.—VIII., letnik, XX., XXII. in od XXV. do LV. letnika.
»Naša bodočnost« manika I. letnik.

Oglejte si tudi notice, ki so že izšle pod istim naslovom v prejšnjih številkah »Učiteljskega Tovariša«.

Knjižničar.

—knjiž. Slovenska Šolska Matica je darovala Centralni knjižnici UJU pov. Ljubljana 33 knjig, in sicer: Pedagoški letopis 4. 5., 6., 18., 19., 20., 21. in 22. letnik, Fink: Posebno ukoslovje slov. jezika v osnovni šoli in Posebno

ukoslovje zemljepisnega pouka v osn. šoli. Vales: Učna snov iz mineralogije in geologije za osnovne šole in Kemični poizkusi s preprostimi sredstvi. Učne slike k ljudskošolskim benilom I. del. II. del I., 2. in 3. snopič. Dr. Pivko-Schaup: Telovadba I. del I. in 2. zvezek, II. del I. in 2. zvezek, V. Bežek: Občno ukoslovje. Glowacki-Poljanec: Flora slov. dežel I. in II. snopič. Schreiner: Analiza duševnega obzora otroškega. Potočnik-Ilešič: Zgodovinska učna snov za

ljudske šole 6. snopič. Lichtenwalner: Prosto spisie v ljudski šoli. Benkovič: Rastlinski imenik slov. dežel. Črnivec: Navodilo k l. zvezku računice.

Iskrena hvala!

Po gori navedenem seznamu darovanih knjig manikajo v knjižnici za konpletiranje Pedagoškega letopisa le še 1., 2., 3., 7. in 17. letnik. Tovaršice, spominjajte se naše pedagoške knjižnice.

Iz seje ožjega sosveta eksekutive in Pov. UJU Ljubljana.

Okrainim učiteljskim društvom!

Na seji ožjega sosveta dne 10. aprila t. l. sta bila sprejeta sledeča sklepa:

Konec debate o Deklaraciji.

Predlog tov. Hrena: Ožji sosvet smatra za potrebno, da se javna debata v »Učiteljskem Tovarišu« o Deklaraciji začasno zaključi iz sledečih vzrokov:

a) Ker se je to vprašanje že dovolj obravnavalo iz vseh vidikov in se lahko smatra zadeva kolikor toliko za razčiščeno.

b) Ker so se nekateri debaterji pričeli spuščati na osebno in politično polje.

c) Ker je neobhodno potrebno, da organizacija in članstvo ne zanemari drugih važnih aktualnih vprašanj, ki se tičejo ne same in našega šolstva, n. pr. nova pravila, naše gospodarstvo, šolski zakon itd.

Zato ožji sosvet poziva vse svoje članstvo, da preneha s polemiko o Deklaraciji in prihrani za in proti argumente za pokrajnsko skupščino, katera bode o tem definitivno odločala ter se vzdrža

vsake tozadevne polemike v dnevnem časopisu. — Sprejeto.

Ugotovitev gospodarstva poverjeništvu.

K zapisniku nadzornega odbora in gospodarskega odbora je bil na predlog tov. Godčeve, Močnika in Potočnika napravljen sledeči sklep:

Za ugotovitev finančnega stanja poverjeništvu in listov je sklicati poseben odsek, ki naj sestoji iz tovarišev: Fegica, Gruma, Šmajdka, Mlekuža kot zapisničarja in Dimnika, ki zastopa poverjenika Gnusa.

Odsek naj ponovno in podrobno ugotovi vse postavke računa iz leta 1924. in 1925. (za 1926. samo za sejo) v zmislu debate te seje.

Sestavi naj svoje poročilo tako pregledno, da bodo natančno razvidni vzroki nastalih dolgov pri »Učiteljski tiskarni« za liste »Popotnik«, »Učiteljski Tovariš« in »Zvonček«.

Na pokrajnsko skupščino moramo priti z jasnimi in točnimi računi.

Proti sklepu ni bilo ugovora.

Splošne vesti.

Ponovni poziv!

Ker bi poverjeništvu rado zbralo ves material o krivičnih premetitvah učiteljstva v poslednji dobi v svrhu predložitve na merodajna mesta, pozivamo ponovno vse one tovariše in tovarišice, ki so bili premešeni po § 71. brez predhodnega disciplinarnega postopanja, da nam javijo slučaj potom svojega okrajnega učiteljskega društva, ki potrdi istinitost in navede le gola objektivna dejstva.

UJU — poverjeništvu Ljubljana.

— Izpremembra ministra prosvete. V prosvetnem ministrstvu se je izvršila izpremembra ministra. Namesto ministra prosvete g. St. Radića je imenovan za ministra prosvete g. Miša Trifunovića. Minister prosvete gosp. Miša Trifunović je poznan učitelstvu, ker je že ponovno bil na tem položaju. Pod njegovim svoječasnim ministrovanjem je bil predložen prvi načrt šolskega zakona narodni skupščini. Glavni odbor UJU se je obrnil na novega ministra, da predvsem popravi krivice in preganjanja učiteljstva, ki so se izvršile iz političnih ozirov v tako veliki dimenziji na Hrvatskem.

— Selitveni stroški ob razpisu — ukinjeni. Tako poročajo listi, da je to nova krivica za učiteljstvo. Res je! Toda presojati jo moramo s stanovskega in ne politično strankarskega stališča. S politično strankarskim izrabljanjem tudi naša krivica ne bo popravljena. Srbski tovariši so dobivali do zadnjega povrnjene selitvene stroške ob razpisu. Tudi v Sloveniji smo jih dvigivali dotle, da se ni pričelo po čl. 71. preganjati učiteljstva in se je pričel porabljati denar za ta preganjanja po čl. 71. ter so se ukinili selitveni stroški ob razpisu. Tako so pričeli sedaj delati tudi na Hrvatskem, učiteljstvo pa trpi, ker ne dobi povrnjenih selitvenih stroškov, če prosi za službo po razpisu. To nam dovolj jasno kaže, da se moramo združiti v obrambo skupnih interesov in skupno nastopiti proti strankarskim krivicam.

— Reaktiviranje učiteljstva. Minister prosvete je podpisal odlok, da se lahko reaktivirajo: 1. Vsi, ki so upokojeni po letu 1921. brez lastne prošnje; 2. če imajo formalno kvalifikacijo po čl. 29. zak. o narodnih šolah in niso stari nad 60 let; 3. če imajo prav dobro ocenjeno; 4. če doprinesejo zdravniško spričevalo, da so zdravi in za učiteljsko službo popolnoma sposobni (komisijo odredi min.); 5. če pristanejo na to, da bodo sprejeli vsako mesto, ki se jim odkaže in ostanejo v službi še polna tri leta. —

Prošnje morajo biti urejene v zmislu čl. 12. čin. zak., naslovljene na ministrstvo in priloženo: krstni list, domovniški list, uverenje o poslu in vedenju po upokojitvi, službeni list. Vse priloge v originalu in prepisu.

— Učiteljsko društvo za srez Laško je na svojem zborovanju dne 17. aprila 1926 v Laškem sprejelo Deklaracijo soglasno z dostavkom, da zahteva z ozirom na 10. točko pri nameščanju učiteljstva sodoščevanje po nem izvoljenih zastopnikih.

— Naročnike »Zvončka«, ki so na dolgu z naročnino, opozarjamo, naj zastonke nemudoma poravnajo, sicer jim tudi 8. številke ne bomo poslali.

— Stare dolžnike tudi prosimo, naj vendar že enkrat poravnajo dolgove, sicer bomo prisiljeni v smislu sklene seje ožjega sosveta objaviti njih imena v našem stanovskem glasilu. Pri tako nerednem plačevanju ni čuda, da smo z »Zvončkom« zabredli v dolgove.

— Naročnikom »Učit. Tovariša« in »Popotnika«, ki so na dolgu z naročnino za leto 1925., bomo s prihodnjo številko ustavili ta dva lista. Obenem jim bomo bodoče dni ponovno poslali opomine in položnice s pozivom, naj poravnajo zastonke, sicer bomo prisiljeni izterjati prisilnim potom. Skrbite za hitro poravnavo, da ne bo nepotrebne jeze.

— Članarina. Društva, ki še niso vplačala l. obroka članarine za l. 1926., naj to store zanesljivo do konca meseca. Napravite red v plačevanju.

— Finkova Zbirka važnejših naredb in odredb. V. zvezek je pravkar izšla v založbi Slovenske Šolske Matice v Ljubljani. Opozarjamo upraviteljstva osnovnih in ravnateljstva meščanskih šol ter kraljeve šolske svete ljubljanske in mariborske oblasti na prevažno novo knjigo. Več o njej glej v inseratu današnje številke!

— V Češkoslovaško! Ob priliki ustanovnega občnega zbora »F. U. J. U.« se vrši tudi sestanek pričašendev (k) za Češkoslovaško v Slavonskem Brodu! Vabljene vsi, pričakujemo vse! Do svidenja! — Mrovlje.

— Razpis učiteljskih služb. Na osn. šolah v mariborski oblasti se je razpisalo večje število stalnih služb. Prošnje je treba vložiti do 18. maja 1926. Podrobnosti glej v »Uradnem listu«. — Prosvetni inspektor: Poljanec.

— Tovaršice! prijavite se k »esperantskem tečaju«, ki se bo vršil o velikih počitnicah v Ljubljani. Tečaj bo brezplačen. Čas in kraj se objavita v »Učit. Tovarišu«. Prijave je poslati na naslov: Peter Golobčič, šolski upravitelj v Ovčaku pri Kočevju.

— Slov. Amerikanci se zanimajo za ročne zemljevide Učit. doma v Marlboru.